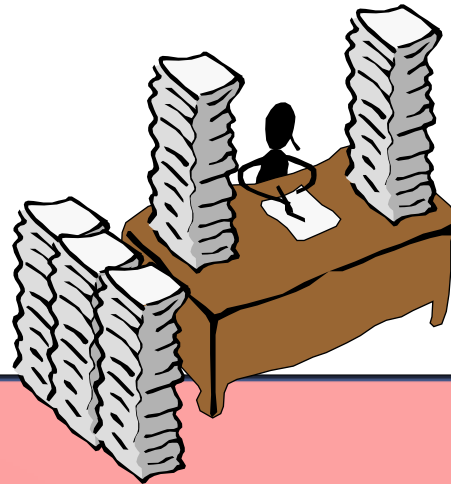
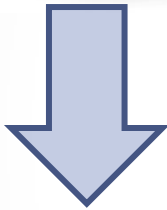

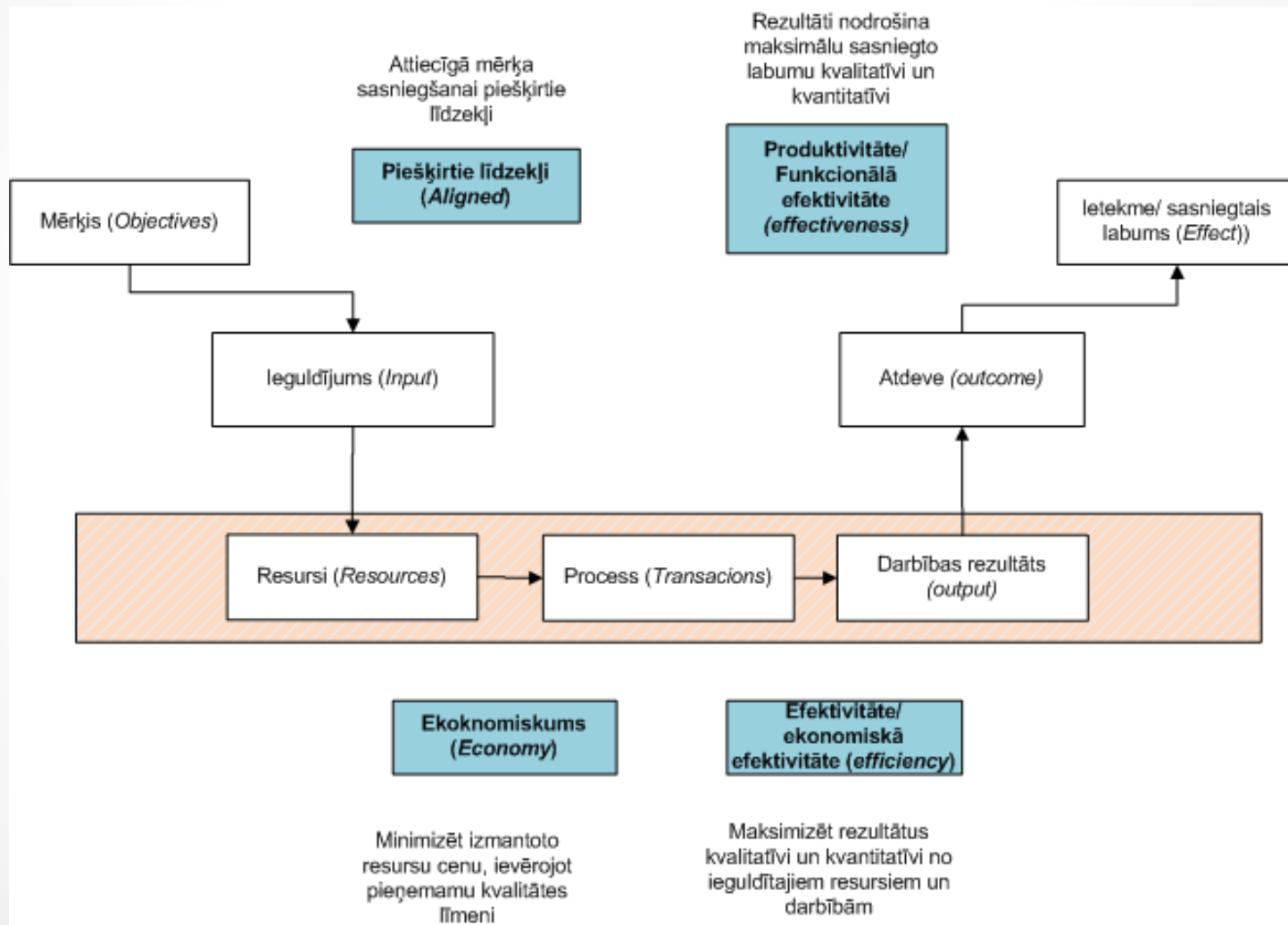
Politiku auditi

Finanšu ministrija
Iekšējā audita departaments
Dana Stauvere

Politikas audits

Jebkuras sistēmas darbības cikls

Politikas auditi (Darba izpildes auditi)

Var ietvert plašu audita mērķu spektru, iekļaujot mērķus, kas saistīti ar:

- **Noteiktas politikas/programmas/funkcijas efektivitāti un rezultātiem;**
- **Ekonomiju un darbības rezultātiem;**
- **Iekšējo kontroli**
- **Atbilstību likumiskām un līgumiskām prasībām**

GAGAS iedala darba izpildes auditus 2 lielās kategorijās:

- Resursu izmaksu un ekonomiskās efektivitātes auditos;
- Programmu auditos

Resursu izmaksu un ekonomiskās efektivitātes auditi

Vērsti uz mērķi noteikt vai organizācija iegūst, aizsargā un izmanto resursus, piemērojot pieeju, kas sniedz vislabākos rezultātus par labāko cenu.

- Resursu analīze
- Darbības rezultātu (*output*) analīze? (Raksturo rādītāji: vienības izmaksas, sadalot pa darbības rezultātiem, darba rezultāti, kas sadalīti atbilstoši ieguldījumiem)
- Cēloņu analīze
- Atbilstība (šajā jomā)

Resursu izmaksu un ekonomiskās efektivitātes auditi

- Iepirkuma procedūru ievērošana
- Ieguldījumu analīze (atbilstošs veids, daudzums un par atbilstošu cenu)
- Resursu aizsardzība un vadība
- Izvairīšanās no pienākumu dublēšanās
- Darbību veikšana ar mazu vai bez pievienotās vērtības
- Dīkstāve vai pārlietu liela darbinieku skaita iesaistīšana kādā procesā
- Izveidotais process ir loģiski veidots un efektīvs
- Tiek izmantots optimāls resursu daudzums, lai savlaicīgi sagatavotu atbilstošas kvalitātes un daudzuma gala produktus
- Atbilstība normatīvajiem aktiem jomās, kas var būtiski ietekmēt resursu piešķiršanu, aizsardzību un izmantošanu
- Ir ieviestas atbilstošas vadības kontroles, lai mērītu, ziņotu un uzraudzītu resursu izmaksu un ekonomisko efektivitāti
- Mērījumi, par kuriem ziņo, ir ticami un būtiski

Programmu auditi

Programmu auditi - ietver novērtējumu attiecībā uz to, kādā mērā tiek sasniegti programmas mērķi.

- Vai programma sasniedz iepriekš noteikto mērķi un vai tiek sasniegta iepriekš gaidītā ietekme uz iesaistītajām pusēm (*outcome*)?
- Vai programmas rezultātā tiek sasniegti plānotie darbības rezultāti (*output*)?

Programmu auditi

- Vai iestādē ir izveidota piemērota mērķu un uzdevumu plānošanas, vadības un uzraudzības sistēma?
- Vai programmas administrēšana tiek veikta atbilstoši likumdošanas prasībām?
- Vai programmas darbība daļēji vai pilnībā nedublē citu programmu, vai nav pretrunā ar citām programmām?

Programmu auditi

1. Novērtēt jaunas vai jau uzsāktas programmas mērķus
2. Novērtēt mērķa sasniegšanas pakāpi
3. Novērtēt programmas vai atsevišķu tās jomu funkcionālo efektivitāti
4. Identificēt faktorus, kas kavē darba izpildi
5. Novērtēt vai vadība ir izvērtējusi alternatīvus mērķa sasniegšanas veidus
6. Novērtēt programmas izpildes procesu
7. Novērtēt izveidoto IKS
8. Mērījumi, par kuriem ziņo, ir ticami un būtiski

Ar ko sākt?

- Atrast dokumentus, kur ir noteikts, ko ar šo politiku vēlas panākt
- Novērtēt vai šie mērķi ir mērāmi (SMART)
- Saprast galvenos gala rezultāta saņēmējus un lietotājus

Ar ko sākt?

- Atrast atbildīgos par šīs politikas īstenošanu
- Saprast, kādi līdzekļi ir piešķirti tās īstenošanai
 - Cilvēki
 - Laiks
 - Nauda
 - U.c. pilnvaras?

Ar ko sākt?

- Plānošana, ziņošana, uzraudzība
- Regulāra mērīšana

Audita veikšana

- Sistēmas izpēte
- Tikšanās ar sistēmas īpašnieku, lai pārrunātu identificētos riskus un iespējamās vērtēšanas kritērijus
- Audita darba uzdevuma izstrāde
- Iekšējā audita programmas izstrāde
- Pārbaūžu veikšana
- Rezultātu novērtēšana
- Ziņošana

Darba izpildes mērīšanas modelis

Resursi	Resursu izmaksu efektivitāte	Ekonomiskā efektivitāte	Funkcionālā efektivitāte
5 darbinieki 48 tūkst. Ls gadā - algas 10 tūkst. Ls gadā citi resursi (eksperti, pētījumi) 1 tūkst. Ls gadā citiem kancelejas un administratīvajiem izdevumiem	Izmaksas uz vienu gala rezultāta vienību ...Ls Darbinieku skaits uz vienu darba rezultātu vienībuskaits Vidējās vienas darba rezultāta vienības izmaksas ... Ls Laiks, kas nepieciešams viena darba rezultāta sagatavošanai (output)	Mēneša laikā sagatavoto darba rezultātu skaits Plāna izpilde % Savlaicīgi pabeigto darbu skaits Kvalitatīvo darba rezultātu attiecība pret kļūdainajiem	Augstākā vadības/klientu apmierinātība pieaug.... Mērķu sasniegšanas pakāpe (outcome) Finansiālā ietekme

Program Model for Performance Measurement ^{3a}

Inputs (Economy)	Process (Efficiency)	Output (Effectiveness)	Outcome (Effectiveness)
Financial - amounts - timing	Productivity - input - output	Level/Quantity Timeliness	Mission & Goal Achievement Financial Viability
Physical - quantity - quality - timing	Unit Cost - input - output	Quality Price/Cost	Customer Satisfaction

Operating Ratios Customer Satisfaction

Crosscutting Performance Goals

Compliance with Laws and Regulations

Reliability, Validity, and Availability of Information

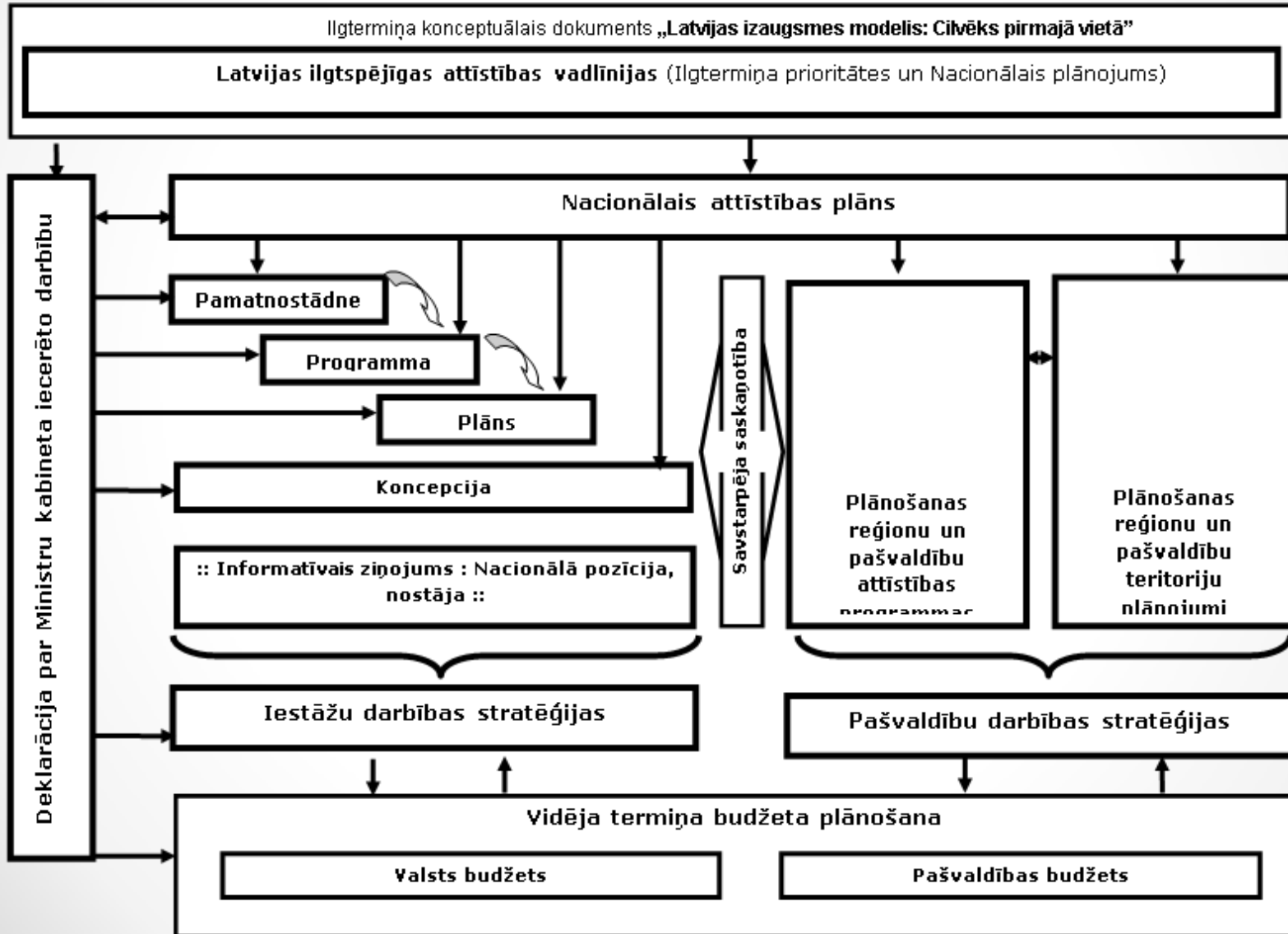
Maintaining Underlying Values
 (Individual Ethics and Integrity)
 (Societal Equity)
 (Cooperation and Partnership)

Continuous Improvement

Definīcija

- „*Politika*” – process, atbilstoši iepriekš definētiem noteikumiem un procedūrām, ar kura starpniecību tiek nodrošināta dažādu sabiedrībā esošo interešu pārstāvniecība likumdevējā, kā arī citos publiskās pārvaldes līmeņos.
- „*Rīcībpolitika*” – apsvērumu, argumentu un aktivitāšu kopums kādā konkrētā jautājumā, sabiedriskās dzīves jomā vai tautsaimniecības nozarē, kas atspoguļo valdības viedokli, kā arī ietekmē tās lēmumus attiecībā uz šī jautājuma, jomas vai nozares turpmāko plānoto attīstību.
- Ministru kabineta 2006.gada 18.septembra rīkojums Nr.705 «Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādnes»

Plānošanas dokumentu sistēma

Attīstības plānošanas sistēmas likums

- Attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.

Attīstības plānošanas sistēma aptver politikas un teritorijas attīstības plānošanu, kā arī nodrošina attīstības plānošanas sasaisti ar finanšu plānošanu un valsts un pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību.

Plānošanas dokumentu hierarhija

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Nacionālais attīstības plāns

Reģionālā un nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem

Vidēja termiņa plānošanas dokumenti

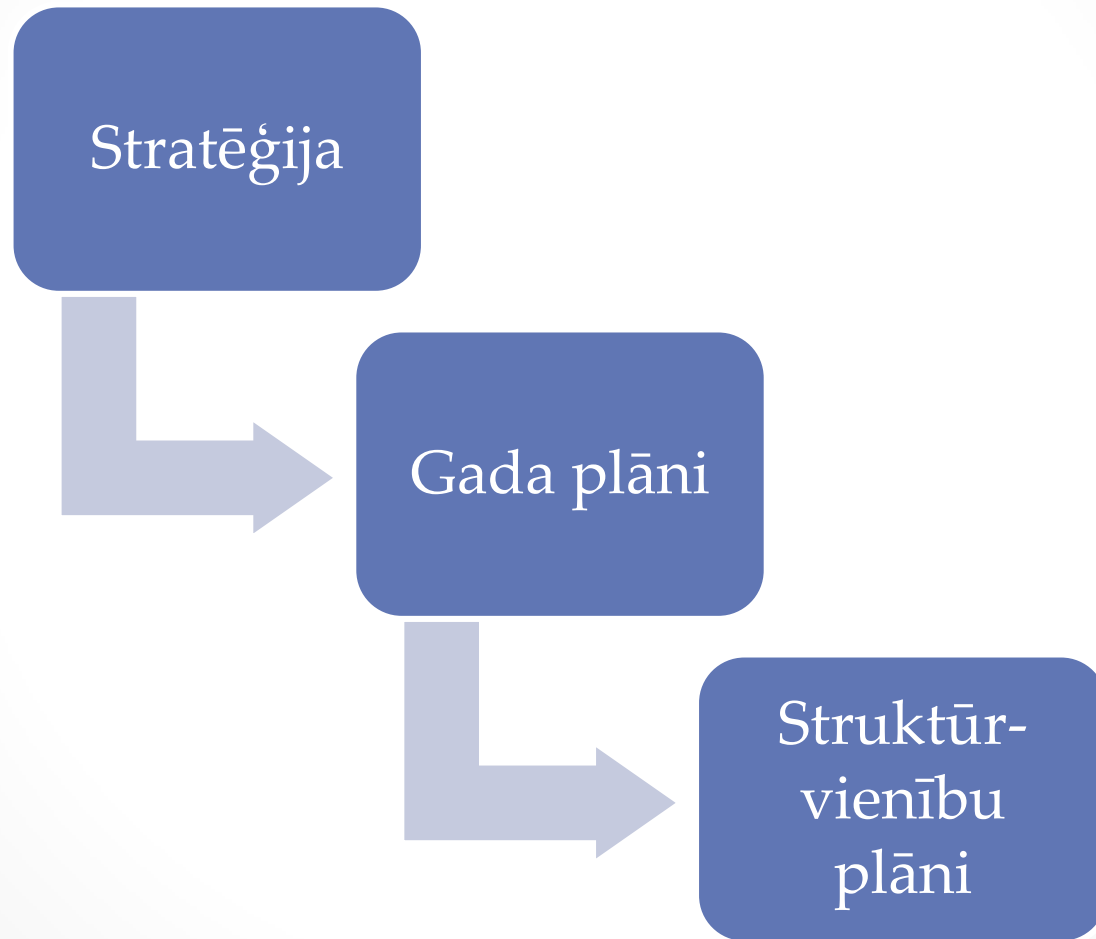
Programmas

Pamatnostāndnes

Īstermiņa plānošanas dokumenti

Īstermiņa plānošanas dokumenti

Institūcijas līmeņa plānošanas dokumenti

Rezultātu un rezultatīvo rādītāju struktūru veido:

- - makroietekmes rezultāti un rezultatīvie rādītāji;
- - politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji;
- - darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji.

Noderīga literatūra

- Eiropas Revīzijas palātas Lietderības revīziju rokasgrāmata

<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/14934766.PDF>

- Office of the Auditor General of Canada «Value for Money Audit Manual»

<http://publications.gc.ca/collections/Collection/FA3-30-2000E.pdf>

- The Office of Program Evaluation & Government Accountability (OPEGA) OPEGA REPORTS

<http://www.maine.gov/legis/opega/Reports.html>

Paldies par uzmanību!

...

Dana Stauvere

[E-pasts: dana.stauvere@fm.gov.lv](mailto:dana.stauvere@fm.gov.lv)

Tālr. 67095579